

The Center for Research Libraries scans to provide digital delivery of its holdings. In some cases problems with the quality of the original document or microfilm reproduction may result in a lower quality scan, but it will be legible. In some cases pages may be damaged or missing. Files include OCR (machine searchable text) when the quality of the scan and the language or format of the text allows.

If preferred, you may request a loan by contacting Center for Research Libraries through your Interlibrary Loan Office.

Rights and usage

Materials digitized by the Center for Research Libraries are intended for the personal educational and research use of students, scholars, and other researchers of the CRL member community. Copyrighted images and texts are not to be reproduced, displayed, distributed, broadcast, or downloaded for other purposes without the expressed, written permission of the copyright owner.

© Center for Research Libraries

Scan Date: December 2, 2008

Identifier: s-m-000016-n7



اسلامی اور سرکاری داریہ سی

26-AUG-1928

AMERICAN BOARD
Publication Department

۱۰ شباط ۱۳۴۰

سنہ : ۱

محراب

ادبیاتی ، اجتماعی ، فلسفی ، تاریخی ، ادبی مجموعہ اور
شیمڈیک اون بش کونڈہ نشر اولونور

مندرجات :

- « اسلام ، تہذوار مونته » م ، تکب
 - « سید بطلال غازی و دیژدنیس آقرتاس داستانلری » جامی
 - « عبدالحق حامد بکک غیر منتشر مکتوبلری » ذیل خالد
 - « اسپور » زہت
 - « شیخ سہروردی و سیمیا کرکک » بوسف ضیا
 - « حی بن یقطان ، ابن طفیل » رشید
- سراب : قدریہ حسین — شرقی : ملیحہ نوری — رفاقت : رفیق ملول — کوی مکتوبلرندن
اورانچی : محمد صدق — خاطرہ لر : شرف کاظم — صوک سفر : حللی ضیا .
- کتابیات : مطالب و مذاہب ، برغسون و قونفرانسری ، ملیت نظریہ لری و ملی حیات ، دینی
درس لر اوچنچی کتاب ، موضع علم کلام درس لری .

اسلام

مؤلفی : جنورہ دارالفنونى السنۃ شرقیہ مدرسہ

وسابق امینی : تہ دوارمونتہ

اثر (۱۵۹) صحیفہ لك - طابعمی (پابو)

« مؤلف (۱۸۵۶) دہ (لیون) دہ دوغمشدر . اور تہ تحصیلتی مملکتندہ پتیردکن
صوگرا جنورہ، برلین، ہایدہ لبرغ وپارس دارالفنونلرندہ تحصیلدہ بولونمش و(۱۸۸۳) دہ
« الہیات دوقتوری، پایہ سنی احرازایلمشدر . ایکی سنہ صوگرا جنورہ دارالفنونی پروتستان
الہیات شعبہ سندہ عبرانی، آرامی لسانلریلہ تورات مدرسہ اولمشدر . (۱۸۹۴) دنبری
ردرسلرہ ضمیمہ عربیہ و اسلام کرسیسوقدہ درعہدہ ایشدر . سامی مدنیت وبالخاصہ
اسلام مدینتی حقندہ غربیہ عمومی بر شہرتی حازدر . اسلامیتہ عائد اثرلری شونلردر :

۱ — عربیہ صرفک مبادیسی .

۲ — مراکشہ سیاحت .

۳ — اسلامک حال واستقبالی .

۹ — شمالی آفریقادہ وبالخاصہ فاسدہ مسلمان اعززلرینک مذہبلری .

۵ — تدقیقات شرقیہ ودینیہ .

کتاب متارکہ اثناسندہ یازیلش و(۱۹۲۱) دہ نشر اولونمشدر . مؤلفک غایہ سی غربیہ
قارنلرینہ اسلامک دینی، سیاسی، اجتماعی حیثیت واهمیتنی کندنی اختصاصی دائرہ سندہ
طایتمقدر . بونک ایچون کتابنی ایکی بابہ آیرمش، برنجی بابندہ اسلامک ماضیسینی،
ایندجیسندہ حال واستقبالی موضوع بحث ایلمشدر . اثرنی ممکن اولدیبی قادر مجمل
یازمق غایہ سنی تعقیب ایندیکی ایچون اسلام متخصصلرینک فضلہ معلومات بکلہ مہملرینی
رجا ایدیور .

اسلامک ماضیسندہ اولا اسلامیک منشأریلہ انکشاف سیاسی : ثانیآء انکشاف
دینیسینی، ثالثاً : ادبی، علمی و بدینی انکشافلرینی کوستریور .

حال واستقبالنده ایسه اسلامک نفوسیله یکرمنجی عصرده کی اسلام دینیک وسعت و انتشارینی ، غربک مستملکده سی اولمش ویا حمایه سنه دوشمش اسلاملی ؛ تورکیا ، عربستان ، عجم کبی مستقل اسلام مملکتلرنی ، اسلامی اورتودوقسلق ولیبراللیکی ، بایلیک و بهائیلک اصلاحات اخیره سی ؛ اسلامک تکاملنی تدقیق ایدیور .

« حضرت محمد گلزدن اولکی عربستانک احوال عمومیه سی معلوم اولمه دن پیغمبرک ائرنده کی بو یوکک احاطه ایدیله منزه ، عوزریله باشلانان مؤلف عربلرک قبل الاسلام کچیردکلری حیاته « دور جاهلیت » دیمه لرینی بک حصسنز ویا کلش بولیور وامری اقلیس و امثالی « مملقات » ستاعرلرینک نظریه سز اثرلی اجداده یا ییلان بوتهاهی تکذیبه کافیدر دیور . چونکه حضرت محمد کلدیکی زمان عرب لسان و ادیبانی ، مکمل دینه جک بر رونق احراز ایتمشدی که هر زمان عرب ملتک بو یوککلکنی اثبات ایتمش و ایده جک اولان بو لسان و ادیبانیدر . یالکز بو دورده لسان و ادیبانک عظمتی یاننده فی الحقیقه چیکک ، تربیه دن محرومیت ، باربارلق کبی نقائص اکسک دکلدی .

مؤلفه کوره — که دائماً اونک فکرلرنی نقل ایدیوروز — حضرت محمدن اولکی عربلر حظوظا پتیرست و مادیجی ایتشلر . حرب ، عشق ، شراب ، اویون بو زمان ایمانک یکانه مشغله لرندن صایله بیلیرمش ؛ اصیل و یوکسک شیلرک بونلر نظرنده هیچ بر جاذبه سی بوقش بو قصورلرک باندنه قان کوتمه بی مطلق بر وظیفه عد ایتک کبی شوالیه حسلری سربستته محبت ، اونور و اونامق هیجانلری فوق لعاده ایتش .

بوفضیلنر یاننده ارککلرده حد و سنز بر تعدد زوجات و طلاق جاری بولونیور ؛ قادینلر ایسه هر درلو قدر و قیمتدن محروم یاشایلیور و حتی غزا و غارت حیاندنه آنکل اولیور دیبه دیری کومولیور ؛ شقاونله غضب اییلن اموال و حیوانلر مشروع صایلیور ، قتل عاملر ، اخانت و پوصویه دوشورمه لر مباح عد ایدیلیوردی . شوالیه فضیلتدن ماعدا حقیقی هیچ بر اخلاق جاری اولیور ؛ خلقک سویه اخلاقیه سی ایسه بک دوشکون بولونیوردی . دین اعتبارله قبا و ابتدائی بر پتیرستک حاکمدی . آغاچ و طاشلره طاپیلیر ؛ بونلر بولونمایان یرلرده دوه سیودیه یوغورولمش قوم طوپاچلرندن بوتلر یاپیلیردی . یالکز جنوبی عربستانده ییلدیزلره طایق کبی دها یوکسک بر پتیرستک کورولوردی .

پیغمبرک یا قلاشدینی زمانلرده کرک پتیرستک و کرک تعدد الوهیت انحطاطه یوز طوتمشدی . عادتلرک قوتی اولماسه یدی انحلال دینی تام قوامنه کلش صایله بیلیردی . بعدالموته عائد

اعتقاد لر يك مظلمدى؛ حتى حيات اخرويہ قارشى ريدلك بيله واردى . يالكن مزارلرى زيارت ايتك عادتى حياتىنى محافظه ايدىوردى . اسكى عنعنات دنيہى محافظه ايدن مكده كى حجر اسود و بوتلرايدى . بوراسى مقدس بر زيارتكاه دى اولق جاذبه سنى محافظه ايدىوردى . بو دىن خرافه لرك افاده سى اولان عملى بر قدر جيلك ايله تظاهر ايدىور، يعنى غير قابل اجتناب بر قانون اجل و اعلانك دنيايه حاكم اولديغنه اينانيلوردى .

بو دورلرده عربستانده منتشر بولونان يهوديلك ايله تك توك سرپيامش مناسرتلرده بولنان خرستيان راهب و شراب صايچيلرك هنوز عربلر اوزرنده محسوس هيچ بر تاثير دنيلىرى يوقدى .

حضرت محمدك ظهورنده عرب جمعيتى دىنى و اخلاقى جهتلردن اويله دوشكون بر حالده ايدى كه بويوك بر اصلاحاتچيك كلمه سنه لزوم واردى .

حضرت محمدك بيطرف بر مشاهده قارشى اك بارز سجه دنيہى صميميتى ايدى . مؤلفه كوره قرآن كريمك منابع دنيہى اوچدر :

۱ — يهودى و خرستيان منبعلىرى اولوب حضرت محمد شفاهى بر عنغه ايله كلمشدر . پيغمبر ، تورات و انجيل اصلا كورمه مشدر .

۲ — قبل الاسلام منابعدر كه عربلرك اسكى عادات دنيلرندن محافظه ايديلنلردر .

۳ — تماماً بيكي بر عنصردر كه حضرت محمددن صادر اولمشدر .

حضرت محمد اراده جزئيه يى قبول ايتكله اسكى عربلرك قدر جيلكنى قبول ايتمه مشدر . وحدت الوهيت هيچ بر دينده قرآنده كى قدرت و احتشاميله تجلى ايتمه مشدر . ذاتاً اسلام ، الله احدك اراده سنه تسليميتى افاده ايدر . بو تسليميت فكريك قرآن كريمده كى قوت و قدرتى خرستيانلقده يوقدر .

قرآن كريم اسكى عرب عاداتندن تعدد زوجات ايله اسارتى محافظه ايتمشدر . يالكن ايلكنى تحديد و ايكنچيسنى تخفيف ايتك شرطيله . انسان قوربان ايتك ، قيزچوقلرى ديري ديري كومك، شراب و متخمر مسكرات استعمال ايتك، تصادف ايتنا ايدن او بولرى اوينامق كى كوكلشمش عادتلرى منع وانو ايتدى . بو اصلاحات ايله وجوده كان ترقيانك حدود و شمولى او قادارى باياندر كه حضرت محمد بشريتك اك بويوك ولى نعمتلرندن صاييله بيلير .

حضرت محمدك وفاتی مهیج وچالقاتیلی بردورک باشلانغیجی اولدی . پیغمبره خلف اولاجق ذاتک تعیینی جوق مناقشه لره یول آجدی . ایمانده وحدتی محافظه ایتک ایچون تک بر خلیفه انتخاب ایتک وبونک بوتون عربستان طرفندن طاینمسی ایچونده انتخاب ایدیله جک ذاتک قریشیلردن اولماسی لازمدی . ابو بکر انتخاب اولونجه یه قادار پیغمبرک جنازه سی قالدیریلادی .

یکرمی طقوز سنه سورن منتخب خلیفه لر دوری بویوک فتوحات و عرب حاکمیتک بورالده تأسیسی ایله تمیز ایتدی .

ایلك فتوحات جغرافی و دینی اولارق بالذات عربستانه توجه ایتدی . عرب عرقله برابر اسلامیتک دیو آدیملریله توسع ایتدیکی فتوحات دورلرنده خلیفه لر داخلده کی مدھش بولتیقه صدمه لرینک تأثیریه صا رصیلدش وسوء قصدلر بربرینی توالی ایتشدی . بالخاصه حضرت علیک دوری الك چالقاتیلی اولمشدی .

منتخب خلیفه لر دورنده کی بویوک فتوحات ایله توسع ایدن عرب اسلام حاکمیتی معاویه ایله ایمپراطورلق روحنی آلدی و آرتق خلافت انتخابی اولمایوب آرئی بر حاله استحاله ایتدی پایتخت شام شریف اولمشدی . آرتق بو واسع دار اسلامده حربدن زیاده صاحبه احتیاج واردی . امویه دولتی بالخاصه ایشته بووظیفه نی یادی . بودوات امویه خاندانک صوکارنده انحطاطه اوغرایه رق یرینه بری بغدادده ، دیکری قرطبه ده اولمق اوزره ایکی یکی دولت اسلامیه تشکل ایتدی . چول عربلرینک جسارت و حیات سادکی کی الك قوتلی عنعناتی امویلر زماننده دوام ایتدی .

امویلرک صوکنجی خلیفه سی اولان (مروان) زماننده خراسانده قیام ایدن (ابو عباس) مظفر اولارق عباسیه خلافتنی تأسیس ایتدی . بوخاندان ودولتک الك بارز صفت فارقه سی امویلره نسبتله نفوذ و حاکمیتک آزائی و عجم نفوذینه پک زیاده اوغراماسی اولدی . چونکه عباسیلرک عصیانی عجم طوپراقلرنده اولایینی ایچون اسلامیت طرفندن قالدیرلش اولان عجم ملیتجیلکی بو حرکتدن بالاستفاده اوایندی . بالنتیجه ایمپراطورلرک یکی اقدیلری اولان عباس خاندانی عرب و عجم عرقلرینه استناد ایتدی . عربلرک بالنسبه سرت عرف و عادتلری عجم تأثیریه ده بوراده یوموشادی . دارالفنون روحیات معلنی

- مابعدی وار -

امیرة محترمه قدریه حسین خانم افندی حضرتلرینک
مجاهده اسلامیة ده بی عالی خدماتنه ناجیز تحفه احترام.

سید بطل غازی

و

دبره نیس آقرباسی « Digénis Akritas » داستانلری

توران دن قوبارق دشت ایران ی کچد کدن صو کره بین النهرین ارض عراقه منصب اولان
۹۰ نجی ۱۰ نجی عصر میلادیده کیتد کچک کسب قوت ایلین تورک فه لرینک مهاجرت
جریانی ؛ هارون الرشید لر، مأمون لر دور محتشم تک افولدن صو کره ، ارتق عباسیلره آغیر
کلیک ، اولنری قورقوتمه باشلامشدی . بیزانس و عرب جدال مزمننده اسلام اوردولرینک
اک کزیده سلاحشورلرینی تشکیل ایدن تورک عسکری امراسنک آئنده زبون اولمغه باشلایان
عباسیه خلیفه لری بوسر کذستجو اورتا اسیا اولادینی دائمی حرب و قواوغا میدانی اولان روم
سرحدرینه سوق ایدره ک تصدیق لردن قور تیلده ، چالیشد قلی معلومدر .

شرق قریده اسلام تورک حاکمیتک ایلک نوهری بویه جه حصول بولیوردی .

طوروس جبالک خط بالالرینی تعقیب ایدره ک فرات حوضه علیاسندن تا قره دکز
صولرینه دایانان بوسر حدلر « ثغور اسلام » نامیله تاریخلری مزه قید اولونمشلردر . فی الحقیقه
ایچنده بر جوق تورک مجاهد لرینک ده اخذ موقع ایتدی ک لری اسلام اوردولری بوسر حدلر
اوزرنده عصر لرجه قیلیج صالادیلر و امت دستور مینی سایه سنده مختلف اقوامی ، علوی
بر مفکوره اجتماعیه اطرافنده طوبلایان لوای اسلامی ؛ رومانک سه زاریم عمده استبداد
و تحکم استناریه سنه وارث اولان بیزانس قیصر لکنه قارش ی مدافعه ایتدی لر .

فی الواقع بر طرفده رومانک مرتبه الوهیه ارتقا ایتدی رمش اولدینی او کوستلرینه خلف
اولان ، عینی حقوق تحکم و تجربی خرسیتیانلق ریاست دینه سیله تألیف و بیزانس
قیصر لرینک بیرنجی قارتال تمالی آئنده جمع ایدن بدیعه سیاسی سی ؛ دیگر طرفده قوتی
هر تورلو صوف اجتماعیه تحکمی و قومیت تفوقی اساساتی فوقنده صمدانی بر منبعدن آله رق
بین البشر رضابطه عالیه و ناظمه و وظیفه سنی ایفا ایدن اسلامیت نورینک وجوده کتیردیکی
امت جامعه سی آراسنده جدالک ایلک کوندن اعتباراً باشلامسی مقدردی . بیزانسک رقیب
قویسی ایران سلطنتی مغلوب ایتد ک موقوف اولان هر اقلیوسک هاله طفرله پیرایه دار قارتال لری

بر آوج اسلام مجاهدلری اوکنده رجعت ایدهرک سوریه‌یی غائب ایتدیکی کوندن باشلیان
و سور قسطنطینییه قدر دایانان مد عظیم اسلام، حرکت جذریه‌سی تعقیباً طوروس
مانه‌لرینه دایانش، اوراده توقف ایتمش وتلاطم جنک وجدال اولغور اسلامده عصر لرجه
دوام ایشدر .

ایشته طفوزنجی، اوتجی عصر میلادیده بوسر حدلر ممالکنک دائمی جدال میدانلری
قانلریله صولامش اولان محاصم ملترک - بری تورکجه دیگری روجه اولوق اوزره -
ایکی لسانده اخلاف ترک ایتدیگری ایکی داستان مفاخر واردر :

تورکلرک سید بطلان غازی، بیزنسی روملرک دیزه‌نيس آقریتاس داستانلری ...

سید بطلان بو اوزون دور جدالک یتیشدیریکی اسلام تورک قهرمانیدر . معاصرلری
اولان عربلردن بطلان عنوان مفخرتی قازانغه لایق اوله‌جق قهرمانلقلر کوسرتدیکنه
شبهه جائ اولیان بوجاهدک بطلانامده جوق کره تکرر ایدن ملاطیه حاکمی امیر عمرله
برابر فرات سرحدلرندکی تورک بوی بکلرندن ، مهم بر سریه قوماندانی اولدیگی
اکلاشیلور . سید بطلان قلیج ارقاداشلرندن احمد، تورانی لقبیله منشألرینه اولان
مناسبتلری عیناً کوسترمکدهدر .

عصرلردنبری اجدا-مزک روح حاستنی تقویه ایدن بو افسانه‌لرله قاریشمش داستان
مفاخرک بو کون یاواش یاواش ایلك اسلام فتوحاتک خاطراتیله برابر منسی ومتروک
قالسی جدأ شایان اسفدر . آلمان مستشرقلرندن فلایشه بطلان غازی مناقبه دائر آرزوق
متخالف دوت روایت مکتوبایی جمع ایدهرک یکدیگری تماملایجی بر ترجمه وجوده
کتیره‌شدر . فلایشه‌رک کتابنده کی مقدمه‌یه نظراً سید بطلان سکزننجی عصر واسطی ایله
طفوزنجی عصر میلادی آراسنده یاشامشدر .

روملرک دیزه‌نيس آقریتاس ، داستان مفاخری‌ده عینی عصرلرده کی بویوک اسلام
- روم مصارع‌سنگ حدودلرده کی متمادی جدالی ایچنده تکون ایتمشدر . آقریت بیزانس
روملرینک حدود محافظلرینه ویردیگری بر عنوان اولدیغه نظراً «دیزه‌نيس آقریتاس» ده
حدود محافظی برشوالیه ، برسترانیوس اولسی لارمکلور .

هر ایکیس‌سنگده بیزانس امپراطورانک سقوطیله نتیجه‌لن و بدایتده عرب - روم
مجادله‌سی حالده باشلیهرق عصر لرجه دوام ایتدکن صوکره تورک - روم جدالی حالنده
تمامه ایردن غولانه شرق وغرب مصارع‌سنگ ایلك دورلرنده فرات بوی ، طوروس

سلسلهٔ جبالی اوزرنده کی سرحد قلعه لرینک هر کون جنک ووغا ایله کچن متلاطم خیانی
ایچنده بتشمش ، بویومش سرگذشتجو ، ماجرا پرست بیکلرجه رعنا مجاهدلرک ، پارلاق
شواله لرک اک نامدارلرندن اولدقلرینه حکم ایده بیلرزه .

دیژهنیس آقریتاس داستانلرینک منثور و منظوم بر قاج صورت اولق اوزره اوتجی
عصر میلادی نهایتده جمع وتالیف ایدلمش اولدقلری محققدر . اوچ عصر خلافت عربیه
اوردولریله پنجه لشنه آقریتلرک قهرمانلقلرینی ، سرگذشتلرینی ، موفقیت وشهرتلرینی
بیزانسلیر دیژهنیسه مال ایتمش واونی ملی برقهرمان حالنده یاشامشدر .

صوک زمانلره قدر اناطولینک اک هجری برکونینک اوواجی باشنده سید بطل غازی
مناقبنی دیکله یه رک فردی شهامتک بر تمثالنی اونک خاطرهنده یاشادانلر ناصل حضرت
بطلک صف شکن نعرهٔ حربنی حالا ایشیدیرمش کبی متهبیج اولورلرسه مورخ رامبونک
قولنه نظراً « بحر سیاه ساحلی روم اهاالیسیده نعرهٔ حربنی ایله مسلمان آسیایی دوچار

هراس ایتمک اوزره دیژهنیسک التده کورزی ، مزارندن چیقماننی بکلرله ،
سید بطل داستانی ؛ اک قدیم خرافلرک ، شهنامه لرک دیولر جرالک ، عنترنامه لرک
خلاصه ایران و عرب افسانه لرینک تأثیرنی التده ناصل قالمشسه دیژهنیس آقریتاس
مناقبنی ده یونان قدیمک الهلر دورندن اوتجی عصر میلادی یه قدر پتپرستلک وخرستیانلق
دورلرینک افسانه لرلیله اویله جه قاریشمشدر .

سید بطل حکایه لریندکی روم محاربلری میاننده ارمنی اسملری جالب دقتدر . فی الحقیقه
او عصرلرده بیزانس اوردولرنده کی اجیرعسکرلر آراسنده ارمنیلرهم بره وقع احرازایدلرله
یواسامی میاننده قیصر رومک اوردو قوماندانی اولان بر آقراطیس (آقریته) . تصادف
اولور . بطلانامه نک قید ایندیکی بو آقریتک بلکده تماماً افسانه وی بر شخصیت اولان
دیژهنیسک کندیمی اولدیغنی ادعا ایده میز . بو آقراتی رأیت اسلامی مدافعه ایدن مجاهدلرله
چوق کرله موفقیتلی صورتده بوی اولچوشمش آقریتلردن بر چوغنک خصم طرفده
براقدقلری خاطرلردن وجود بولمش آنونیم بر شخصیت صورتده قبوله مجبورزه .

سید بطل داستانی — ماصال زمیننی تشکیل ایدن حدود قلعه لری آراسنده کی وقایع
شاقانه ، حیللر ، حده لر ، شبخونلر ، رعنا وبالاقیلدیج ضربه لرلیله دولو اولان سلاحتشورلق ،
جندیلک ماجرالرندن تجرید اولندیغنی زمان بر چوق حقایق تاریخیه بی احتوا ایندیکی کوریلورمه
بیزانس امپراطورلرینک چوق کرله جزیه ویرمه که مجبور قالدقلری اسلام بوی بکلرینه .

مناظره

هرچن کون ایچون شیمی آغلارم ،
 آلاجق روحی ریم یاقینده . .
 بریجک کار اولدی خاطرلم ،
 حیاته ایتدیکم شانلی آقینده . .

هانکیسنی آکسام یوره جکم دیر ،
 اگما واز کچ ! هپسی بر یاصلی خنجر ،
 جان اوکدن وورور ده لرده کچر
 کوز یاشک کار قالیر سنک یانکده !

شرف مظهر

امیرلرینه ، خلیفه اوردولرینه قارشی سوق
 ایتدیکلری سکسان بیک ، یوز بیک کشیک
 اوردولرک تجمهعلری ، یورویشلری ،
 مصادمه لری ، عصرلرجه دوام ایتیش اولان
 حال حربک بیزانس ایمپراطورلنی داخلنده
 قحطلری انتاج ایتیمی ، یوزبیکلرجه غیرمحارب
 ضعفانک آچلقدن ، امراض ساریه دن هلاک
 اولسی کی وقایع مثبتہ افسانه لرله قاریشهرق
 خاطرہ انامه نقش اولمش و بطندن بطنه انتقال
 ایتیشدر . داستانک ماصال زمینی حقایق
 تاریخیه فاشدر و بو حقایق بوغاجق قدر

مبالغه لیدر : یوز بیکلرجه کشیک دیو چنه اوردولرک تشکیل ایتدیکلری صفلر برقاچ
 منفرد شوالیه نک محاربه و مصارع سنه برچارچوه ، بر ده قور تشکیل ایتدیکی کوریلور ؛
 وعلی الا کثر یالکز سید بطالک برضربہ شمشیری ، بعض کره لرده او مشهور نعرہ جنکی
 ایله یالکز باسنه محاربه یه مداخله سی بویوک اوردولری بریشان ایدر ، اقوامک مقدارتی
 تعیین ایدر جنک درجه ده مهم ملحمه لری خلیفه لرله قازاندریر .

برطرفدن بوتون شان و شکوه یله بیزانسی ، دیگر طرفدن مدنیتده ، علمده ، صنایعده ،
 ظرافتده رقیب اولان بغدادی ؛ قرون وسطی نک یکدیگرینه خصم بویاکی مرکز مدنیتی
 عربلق و نه نلک ، سنی اسلاملق و اورتودوقس خرسیتانلق عالملرینک ایکی مرکز سلطنتی
 مخیله مزده تکرار یاشانیر ؛ سرایلرینک زینت احتشاملرینی ، اینجه لکلرینی ، اقبال و ثروته
 نائل اولمق ایچون بو نظیر اطرافنده دونه ن اتریقه لری ، احتراصلری ، کیزلی و آچیق
 ایپکلی - و بعضاً خنجرلی - مجادله لری کوز اوکنه کتیریر و بوتون شو مزین و مذهب
 عالمی سرحدلرده کچن اعصار دیزه جنک وجدال حیاتی ایچنده پویان بوی بکلرینک ،
 شوالیه لری درشت و فقط درست حیاتلریله مقایسه ایدر سه ک نه بیوک تضاد قارشیننده قالیرزه
 عصرلرجه مدت ایلریلرک و کریلرک بک آز فرق ایله پایدار اولان بیزانسیک شرق
 حدودلرنده مشهور روما ایمپراطورلرینک محاربه ایتدیکلری فرات و دجله حطلرنده
 مه ز بوتامیا و قاپادوکیا سرحد ولایتلرنده برطرفده روملرک حدود ستراتیوسلری اولدینی

صوڪ سفر

بوغہ دولایوب گور صاحب ریگی
 او آلا کوزله بند ایدن کوزله !
 سکا معلوم اولدی آدیله صانی .
 وارمیدر عالمه کوکلدن کوزله ؟

§

صولرده آچیلان نیلوفر کبی
 شانلی باقیشکده یانان فر کبی
 کوکل ایلرینه صوڪ سفر کبی
 وارمیدر عالمه ، سویله سن کوزله ؟

- ۳۴۰ - مهمی ضیا

کبی دیگر طرفده اسلاملرک بوی بکلری
 واردی : ملاطیه ، اورفه ، موصل امیرلری
 سانجاقلری آلتنده کی محاربلرله خلافتک حدود-
 دلرینی محافظه ایدیورلردی . رامبو بوصفحات
 تاریخیه یی تصویر ایدرکن : «عینی دور تاریخیده
 طونه وره نهرلری کنسارلرنده دره بکلک
 شاتو وحصارلری تأسس ایتدیکی کبی فرات
 کنارلری ده عرب و بیزانس قلعه (قلیزوریا) ریله
 دولیوردی . قره دکز ساحلندن سوریه
 صحرا لینه قنز ایکی صره دشمن قره غولی
 صیره لنیوردی . هر جهنده قله لر ، مازغالار ،
 متحرک کوپر یلر ؛ هر طرفده زرهپوش محاربلر ،

ستراتژیک ویا امیرلرک حربیه سوق ایتدیکلری ستراتوتلر ، زعما آایلری . . . بیزانس
 سرحد امراسی آلمان مارغرادلری کبی حکمدارلرینک امرلرینه کور کورینه اطاعت
 ایدر طاقیدن دکدیلر . حکومت مرکزیه دوچار ضعف اولدجه کندی کیفلرینه کوره
 حرکت ایدرلردی . دیگر طرفدن ده امره ، خلافتک دوچار وهن وانقراض اولسندن
 بالاستفاده مستقل حالده یاشارلر ، کیفلرینه کوره اتفاقلر عقد ایدرلردی . مادونلری ده
 آمرلرینک اطاعتسز لکلرینی تقلید ایدرلردی . عمومی اغتشاش ایچنده سرگذشتجو خرسیتیان
 ویا اسلام رؤسای ایکی طرف اراسنده کندیلرینه کوچوک ، مستقل امارتلر تأسیسه موفق
 اولشلردی . . . بتون آسیای صغری سلاح طراقلری ، فردی قهرمانلقلرک آوازه شهرتیه
 طنین انداز اولیوردی ، دیبور .

دیژه نیس مناقبنده آقربتلرک حکومت مرکزیه به ، قیصرک حاکمیت مطلقه سنه درجه
 مربوطیتلری بک ضعیف اولدیغی عیناً کوریلور ، ورامبونک تصویر ایلدیکی انحلالک
 اماره لری بارزدر . عباسیه خلافتک اک شوکتلی دورنده پافلاغونیا به [۱] قدر ایلرلیه
 واوراده شهید دوشن بر اسلام قوماندانی اولدیغنه نظراً بطلالک یوقاریده تعریفی
 کچن طوائف ملوک دورنده یاشامدیغی واوزمریه ادخال اولمه میه جفی محققدر . انجق سید

بطل مناقبی بر عصره عائد وقایع دن ترکیب اتمدیکندن و هراقلیوسک ایلمک اسلام مجاهدلری اوکنده کی قهقری رجعتندن ، اونجی عصر میلادیده کسب وضوح ایدن اسلام فزت داخلهسنه قدر آراده کچن بر قاج عصرلق وقایعده افسانهلره قاریشیق اولهرق بطلانامه کچمش اولدیغندن اوراده بو قیل سیلارهده تصادف ایدیورز : فی الحقیقه ملاطیه حاکی امیر عمر خلافت عباسیه مقامنه صورتا مر بو طیتی محافظه ایتدیکی حالده دشمنلریله رأساً مناسبتده بولونان مستقل بر امیر حالنده کوریلور . سیدبطل غازی ایسه دهازیاده ، داستانده پکده حدودلری تعیین ایدیه میان و اوج قطعهده خرسیتیانقله حال تماس وجدالده بولونان اسلامیت سرحدلرنده ، بعضاً دشمن ممالکی ایچنده . نفرداً سرگذشت پیشنده قوشان رعنا بر شوالیه بکزر ؛ و آنجق بویوک خلیفه اوردولرینک صقلری آراسنده اخذ موقع ایتدیکی زمان اورتا آسیادن تک آت و تک قلیجیله گلش متواضع بر تورک سلاحشوری سپاسی ارانه ایدن بر شخصیت ممتازه حالنده نمایاندر .

بطللرک دیژه نیسلرک یاشامش اولدقلری ، هر کون هجو ملر ، یا غمار ، شبخونلر ، قادین قاچیرمق ، بر روم و یاعرب دلبرینک عشقیله صف دکیشدرمک کبی وقایعه مالا مال اولان بو عالم جدال ، خیالی و تماماً افسانهوی بر حیات دکل حقیقی و تاریخی بر سلسله ماجرا دره قهرمانلریمزک ایچنده یاشادقلری بو ملکتر حقیقتاً بر طرفده اسلام تورک و عرب سلاحشورلری دیگر جهتن شارل دیکل تصویر ایتدیکی وجهله : « آقربلر ، قرون وسطی طاع حیدودلری اولان آپالانلر ، بویوک قلیجی ضربلری ، باصقینلر ، قتل عاملر ، محاربه و معاشقه سرگذشترلی ملکتی ایدی . . . اونجی عصر میلادی به عائد کوچوک بر کتاب ، امپراطور نیکوفور فوقاس نامه اضافه اولونان تعییه الجیش کتابی بو حدود ولایتلرنده ، طوروس صینیرلرنده ، قاپادوکیا سرحد منطقه لرنده عرب استیلای تهلیکه دائمی آلتنده دشمن ضربلرینه قارشی ضربلر ایندیرمک ، باصقینلرینه قارشی باصقین یایمق ، آقینارینه قارشی آقین ایتمک اندیشه متبادیه سی ایچنده کچیریلن مشکل حیاتی جاذب خطوط ایله ترسیم ایدیور . »

فی الحقیقه سید بطل مناقبک احتوا ایله کی افسانهلره عظمت پیدا ایتمش ماجرالر ، ماصال زمیننی تشکیل ایدن وقایع جسمات طبیعه لرینه ارجاع ایدیلرک تدقیق اولندینی زمان امپراطور نیکوفور فوقاسک تعییه الجیشنده تصویر اولونان سرحد محافظلری حیات جندیانه سنه تماماً توافق ایدن احوال و وقایع طبیعه دن اولدقلری کوریلور بو صورتله بطلانامه

بین الملل معاهدات ایله تعیین ایش بر حدودك دكل انجق دور دور تجدد ایدن معظم سفرل آراسنده کچن تعطیل مخاصمات دورلرنده عهدودن زیاده بوی بکلرینک یومی مجادلات سایه سنده محافظه اولنه بیلن سرحدلرک سلاحشورلق مناقبی ایله بو معظم اسفار و ملاحظه لر خاطر اتنک یکدیگرینه قاریشمسندن ترکب ایشدر .

سرگذشتلری اخفادک مخیله سنده بویوبه رگ فوق الطبیعه بر جسامت و عظمت پیدا ایدن ، اسملری بطندن بطنه انتقال ایده رگ خاطره انامده ایدی بر حیاته مظهر اولان بو رعنا شوالیه لرک ایچنده یشامش اولدقلری بو کیرودار بوتون مناسیله محارب ملتلر ذهنتنک ، فردی قهرمانلق سجه نیک تشکل و توسعنه مساعد بر ساحة فیاض ایدی . او عصرلرده اورتا آسیادن بو صحنه تاریخیه به قوشوشان و اقبال و سعادت قلیچنک برضربه سندن بکلین سلاحشور تورکلرک سجایای جنکاورانه لری تمیه ایچون بوندن دهها موافق بر زمین اوله مازدی .

بومناقبک اخفاد اوزرنده کی تأثیری ایسه جوق بویوک اولمشدر .

سید بطل غازینک مستننا شخصیتنده یاشادیلان بو قهرمانلر ، مجاهدلر ، غازیلر داستانی بطنلرجه صوکره کوینک ابتدائی ساده لکی ایچنده یشمش محمدجکلر عالمنده کیم بیلیر قاچ قهرمان روحی تمیه ایشدر . بومناقبک صحنه تکونی اولان ادوار تاریخیه دن بر جوق عصرلر صوکره طونه بوینده ، ماجارستان اووه لرنده اهل صلیک صوکره رجفات مقاومتی قوتلی بازولری آراسنده بوغانلر ایچنده کیم بیلر نه قدر بویوک و مجهول قهرمانلر روح صباوتلرینی بوشامت داستانلری ایله یوغورمشلردر .

جامی

عبدالحق حامد بکک غیر منتشر مکتوبلری

(محراب) ایچون بو عاجزدن یازیلر ایستلیدی . مباحث عرفانیه احتوا ایدن بویله بر رساله یه خدمتک هم سووتلی هم ده شرفی اوله جغنی مدرکم . آنجق ایستیلن مقالانک شکل علمی ویا ادبی یی حائر اولسی لازم کلیدور . حال بوکه برمدتن بری مقدر اولان سیار بر حیات مع الاسف تبعات علمیه ده بولتمق فرصتدن بی محروم ایده کلشدر . مسائل ادبیه یه حصر مساعی ایلمکه کلنجه : خیلی سنه لردن بری وطنک خارجنده یاشارکن - ینه سوء طالع اثریله اوله جق دییه جکم - انواع ادبیاتدن بریله اشتغاله بدل کفتکوی سیاسیات

یابنده صرف وقت واستعمال قلم ایلام . بناء علی ذلك (محراب) ایچون نه علمی نه ادبی قرائته لایق برشی تقدیم ایدهم . یالکیز ادیب اعظم عبدالحق حامد بکک انکلتزه ده بولندیغ زمانلر عاجزلرینه کوندرمش اولدینی مکتوبلردن بر قاجنی تقدیم ایلمک خاطر مه کلدی . مشارالیهک هر یازدینی جمله ده بر قیمت ادبیه ولنه جنی معلومدر . بوراده صورتلرینی تقدیم ایلدیکم مکتوبلرک که بریمی منظومدر - حاوی اولدقلری نقاطه تشریحه محتاجدر . بوندن طولاینی طرف عاجزانه مدن توضیح قلقلی بر قاج سطر علاوه سی ادیب اعظمک کلاننده کی قیمتته بویوک بر خال کتورمنز امیدندهم !

ظہیل خالد

حامد بکک افندیگ ۶ شباط افرنجی سنه ۱۹۱۰ تاریخلی بر مکتوبی

عجب محترم .

سزه برشی سویلیه جکم بنجه بکک مهم ومؤثر بر خالدر . کچلرده او مصیبت الحمرایه کیتمشدم . بایراغمز دییه اوراده بر باو ویریورلر . انکلتزه مستملکاتی مصور قیزلر چیقور . بونلرک میاننده زواللی مصرده انکلتزه مستملکاتندن اولهرق کوستر بیلور . بکک متأثر اولدم . ایرتسی کونی همان سفارتخانهیه کیتدم . ژولیواره ومستشار وکالتی ایتمکده اولان . . . بکک حکایه حال ایله سفیر پاشایه سویلرینی رجا ایتم . بیلورسکیز که بودرلو تماشاکاهلر (لورد جیمبرلین) ک نظارتی تختندهدر . ایستدکاری شیئی منع ایدرلر . سفیر پاشا بو واسطه ایله بورذالتی اورتهدن قادرته بیلور وسفیرلرک وظیفه لری بویولده حرکتیه مساعد اولدینی کی کاتبلرده بویله شیلری سفیرلره اخبار ایلمکلا . موظفدرلر . لکن کونلر کچدیکی حالده بوایشی سفیره اخبار ایدهمدیلر حتی «مصر زدن کیتمشدر کریده کیده جکدر یا سفیر مراجعت ایدرده لورد جیمبرلین ایشی منع ایتدیرمزسه نه یاپه بیلورزه» - قیلندن مطالعاتده بیان ایتدیلر . بن بوصورته قلقوب بورابه کلدیم . سزی یازار ایرتسی اقساشی (ساووی ده) آرادمهده برنسلرله برابر چیقمش ایدیگز . بن ظن ایدرم که قیدسزلرک وظیفه سزلرکک بودرجه سی جیتسزلرکدر وامینم که بن او سفارتده رئیس بولنسهم شو رذالتی منع ایتدیردم . معلومکز اولسون دییه یاز بیورم جوابکزی ده بکلرم باقی اخوت عزیزم .

بازار ۶ شباط سنه ۲۹۱۰ مشتاقکیز

عبدالحق حامد

حامد بک افندی بروکسلده سفیر ایکن برای زیارت لوندوره کلدیکی برصردده بالاده مندرج مکتوبنده ذکر ایدیلن (بالو) یی کورمش و محل مأموریتته عودتندن برایکی (۰۰۰) سوکره بکا بومکتوبنی کوندرمشیدی . حامد جامع المحامدک اوتهدنبری حسیاتی اینجیده کان مواددن بریسی ده مصرک انکلیز اشغالی آلتنده قالمسی ایدی . انکلترده بین الناس (امپریالیزم) ذهینتی ترویج ایچون قوللا نیلان و سائلطن بریسی ده تیاتر ولردر . صحنه تماشارک الک معظم و مزینلردن اولان الحمراء (واریته) سنده انکلتره نیک حاکمیت خارجه سسنگ صفحاتی کوسترلدیکی بردورده خطه مصریده اجزای مستملکاتدن اوله رق تمثیل ایدلمش و حامد بک افندی براقشام اوراده بولورکن بوجه تمثیل آنک نظر تأثیرینه چارمیش . الحمراء و سائر تماشا محللرینه چوق کره برلکده کیدردک . بن کبریج دارالفنونده مشغول اولدیغمدن اوکیجه لوندوره کیدوبده کندیسنه رفاقت ایدمه مش ایدم . بومشاق ناچیزینه کوندردیکی او مکتوبده « معلومکز اولسون دینه یازیورم » بویورملرینک سببی بروقتلر منافع شرقه تعلق ایدن موادی التزاماً انکلیز مطبوعاتنه یازی یازدیغیمی بیاملرندن طولای ایدی . غالبابندن بو باده اعتراض صدندنه مطبوعاته برشی یازلمسنی آرزو بویورمشلر . نته کیم بو عاجزدن او قبیل خدمتلا ریستدکاری آتیا نشر اوانه جق دیکر مکتوبلرندن آکلا شیلوره بویوک تورک شاعر متفکرینک مصر حقنده کی اوشکل تمثیله قارشو اغبرار حس الیمسی مصرک ماضی ده اولدینی کبی مملکتتمزله براتفاق سیاسی بولنمسنی آرزودن ایلری کله مشدر ؛ چونکه مصر مصر لیلرک اولدینی حقیقی کندیسنجه اسکیدن بری مسلمدر . آنک ده جمله مزکده ایستدیکمز شی امت مصریه نیک حقیقی صورتده استقلالنه مالکیقی و بناء علیه تورک ملتی ایله اولان محبت قدیمه اخوتکارانه سنی افرنجک قیودات تفرقه جویاناسندن آزاده اوله رق ارانه ایلمسیدر .

خ

شاعر معززک منظوم برجویی :

بوکون یگری بشدر ویا یگری آلتی

تناول ایدرکن براز قهوه آلتی

ظهور ایتدی برنامه حدت افشان

دل و جانی قیلدی هر اسان و ره شان

بیلورسین که بن ایله هم کتم اشرا

بولورسه او اسراری شایان اقرار

قالور دله اولماز فقط دبلده دائر

سزاوار اخبار اهم سرائر

حامد

رادای لطیفی حائر اولان بو مکتوب منظومک مفهومی توضیح ایچون شوراسنی
مرض ایلمک ایسترم که وقتیه انکلترده یاشادیقمز زمانلر حامد بک افندی ایله - تمیز
معهودی وجهه - خیلی دو شمش قالمش ایدم . حالا حساً بک کنج و جسماً کنججه
اولان ادیب معزز اوزمانلر طیبی داها کنج ایدی . لوندرده بولندیغ زمانلر کندیسنه
اکثریا اقساملری ملاق اولوردم . خوش صحبت و شیرین اطوار آریستلر ایله قونوشدیغمز
زمان کندیسی صاف قلیلیک ایله مکلمده بآس کورمزدی . بن ایسه بالمکس سطحی
آشئالق اوزرینه بیان هویت ایلمک ایسترمدم . برکون ایکمزدده طانیدیغی بر آریسب
قادینه یالکیز راست کلش ایدم . برده نه اوکردهیم ؟ بنم کیم اولدیغی وانکلترونک
(آقاده میک) مؤسسهرندن بریسنه منسوب بولندیغی فلان هپ اوکره نمش . بو حال او
زمان بکا براز مناسب کورونمدیکندن لوندرده اوطوران حامد بک افندی به کبریج
دارالفنونندن بر مکتوب یازمش و بنم « ترجمه حاکم لزومی اولمیان یرلرده » نشرندن
طلولایی تأزیمی بیان ایلمش ایدم . معالاسف سرزنشده براز اثر حشونت کوسترمشم .
مشارالیه بوکا مقابله بر جواب یازه جنی صرده کونک تاریخی خاطرلیه مامش وبالاده کی
پیتلری جواب اولق اوزره ارتجالاً تسطیر و پوسته ایله بکا کوندرمش .

غ.خ
(مابعدی وار)

اولی

کوی مکتوبلرندن

اوراقچی

الهامنی یالکیز قفادن ، قوتتی قولاقدن آن اسقولاستیق شاهرله غزلهر ، وقصیده لر
سویلدن کلر صولمش و بلبلر صوصمشدی ..

بیتن لیلقلرک صارامش یارقلرینی سیر ایتدکن صوکره یولک قیورینتیلرندن کچن
یوکلکی آراهلرک غیجردیسی آراسنده ییشیل فونده لقلرک نه نکینلرندن کان کسیک قوال
واوزاقلرده اوتن یانیق اسحقلرک سسینی دیکلهدم ...

پاپاییلی یاماجلرک ایتکنده که یوصونلی کوللرده بغری یانیق قوربقلر کچمش ییللرک
تورکولرینی بته لیوردی ..

حزیران؛ صحرالک یشیلایکنه بر ده کیشکک و برمشدی ... او جوق بکنزلی باشاقلر؛
 اوکسوز چوجقلر کی بوینی بوکش دوشونیوردی! .. باشاقلری زمان زمان نه کیلوب
 وتکرار هیچ طوغرولیان بر تارلانک کنسارنده توقف ایتم ..

باشاقلر - حیزلی وکسکین برنچه ایچنده - خسته لقلی برگوکسک تنفسنه بکنزه بن قیصه
 وحقیف ایکتیلرله - بوغولوب یرلره سرلیوردی .. هر بیقیلن باشاقلدن قارغز ایچون برلقمه
 خاضر لندیغی دوشوندم .. فقط بو، بر افنا مجادله سیمی احیا عملیه سیمی؟ .. بو مسعود
 عملیه نك قهرمانی؛ النده اوراق برکوبلی نه کینلرک ایچندن طوغرولوب دیک دیک بکا
 یاقدی ..

سلام ویردم بره کتلی اولسون دای ..

اوغور اوله .. همشهری .

— سنک ایشک برکتلی اولورسه بنم یولمه اوغور اولور دیدم .. سوزلرمدن برشی
 آکلایه مین اوراچی آر قیه صرمه دینی نه کینلری سوزدکن صوکره کولدی ..

— بچدیك نه کینلر و بیغدیغک ده متر، یارین قارغزی دویورمق ایچون کتیره جکی
 کیله لری دوشوندکجه ایچمدن سوینچ نوبتلری کچپور تارلالر، بومبارک وجومرد تارلالر
 ولی نعمتمزدر .

ألرکده نه کین ییچن شوپاصلی اوراق، اطلاس قاشلر ییچن آتون مقاصدن دهاقیمتلیدر .

چاریقلی آباقلرینک باصدینی یرلر بر خزینه در دای ..

زی بسیدن اسارلر جوهرینی، سنک قوللرکله چیزدیك بومبارک نه اولکلردن آلیر ..

ملنک خزینه سنه ویرکوه، اوردوسنه عسکرو انبارینه بغدادی یتیشدیردن سنک بومبارک

قوللرینک یورغونلغندن دوکیلان هر داملا تر، روتغزی آرتیران بر ایچی در دای ..

یورغون یورغون صولویه رق یوزیمه باقان اوراچی سوردی :

— زه دن کلپورسک یولچی، نه طرفه بویه؛ سن ده یورغونمیسک.؟ برابر دیکلکلم :

دهمترلدن آلمه سردیکی شیلته یه ایلیشدم و باقراجندن سوندینی صوبی ایچدم .. کوچوک

طاغارجندن ساردینی سیغاره لرله بنی قونوقلادقن صوکره :

عشرجه نیک؟ ... دیدی .

— خایر شهرلیم، کویه کیدیورم ..

بن شهرلیله چوق یاتوب قالمشام وار : فقط بو آنه قدر هیچ کیمسه دن بویله سوزلر دویمدم ..

الله بیلیر لافلریکزدن چوق خوشلاندم .. کون دوغعلی اوچ ساعت وار ، بورادم اوراق بیچورم ..

بکا، بلکه غیرت ویرمک ایچون دو کدی ککز بودیللر بوتون یورغونلغی اونوتدردی .
نیم بیلدیکم شهر اوشاقلری کویلیری بکنمز و رنجیرلری سومز ... ایچنی چکن اوراچی قوجاغنده یانان اوراغه باقرق :

نه دیدی : سز شهرلیسکز ، آلکزده که قلم آتون بله زیکدر بو اوزون کونلرده کونش آتنده اوراق سالامق کوچ ایش ..!

رحمتلی بابام ، چوق اوغراشمشدی . جاهلاک ؛ مکتبه کیتدم داوار گوتدم ..!
اوقومش اولسیدم بنده شهرلیلر کبی قلم وقفا صاحبی آدام اولماسه مده هیچ اولمازه کویه امام اولوردم ..

بیلک اون ایکی آبی بویله بارلرده طوبراقلره وتارلارده اوراقلره اوغراشمزدم !
شهر و شهرلیلرک یشامق ایچون چکدیکی اضطراب و معنوی هجرانلری بیلمدیکی ایچون کوی و کویلونک یوروجی و اوزوجی برصنف اولدیغنی آکلامق ایسته ین مخاطیم ؛ آکلادم که شهری چارشیدن و شهرلیلری قهوه خانه دن کورمش ..

ولسکه کویلونک بو کوروشی ؛ شهر سرایلردن و ملت سلطانلردن عبارت ظن ایدیلان کچمش زمانلرده وقوع بولمشدی ..

اوکا آکلامق ایسته دم : شهر ، بو بوک کویدن باشقه برشی ده کلدر ..
— شهرک بلکیسی ، کویک بیله کیله کچر . سن بیچمز و قازمازه ک نیم یازم قلم نه یه یارار ؟
بیلکی و بیلک ، بونلرک ایکیسی بر قوتدر . شهر و کوی بر مملکتدر دای ..
سنگ قالین اللریکی ناصیرلادان اوراق نه ایسه ، نیم آتون یوزو کلو اینجه پارماقلر مده که قلمده اودر .

قلم و قلیچ ، صپان و اوراق .. بونلر هپسی مملکت ایچون بردر .
یازان قلم ، کسن قلیچ ، و دوشون قفا ، بونلرک هپسی قوتی سندن آیر دای .
سن اوراقله نه کین بیچر کن ترلرسک ، بن یازی یازار کن — بلکه — آسنهرم .. بریمز صندالیلر ، دیکریمز طوبراقلر اوزرنده .. فقط ایکی مژده یوردک بر عمله سی بز .. سن صپان

واوراق ، بن قلم و قفا عمامه سی .. فرقتز نه در دای ؟ .. ایکی نزلده کیتدی کیمز یول بریره
چقار .. لقمه و خرقة ده کلمی ؟ ...

نه بریسی فضله معتبر ، نه دیکری حقسز و محقر در ... هم بو کونکی شهر لیلر دونکی
دورک اسکی افندیلری ده کلدر .

طوپراقلر اوزرنده دوغان و یرلرده بو یوین دونکی صاف انسانلر عادتاً ییلدیزلرده
یشامق خولیاسیبه سوندیبار! .. آلتون باشاقلرک بسله دیکی شاعرلرده کللر یشینده قوجالدیلر
وکلر قارشینده سرخوش اوله رق بلبلرله برابر صوصوب کیتدیلر ...

فقط «کندینی بولان» و آرتق «اولان» بو کونکیلر - دیکلیورمیسک دای ؟ .. - بومبارک
تولکه نك زمرد تپه لرینی چینلدا جق لوقوموتیف دودوکلری و بغری یاغش خراب قصبه لری
شئلدیره جک فابریقه لرک مسعود دو مانلریله او یانمق ایسته یور ..

وقت دار ، یولم اوزاق ، و یر الکی صیقه م : دای ..

بخی کوکلدن چقارمه و اونومه که :

بودینک بناسی بش اولدینی کبی دنیا نك ده دیره کی اوچدر . بیلکی ، بیلک و دیله ک

یعنی قول ، قفا و بوره ک ...

شیشلی - زنجیرلی قویو - ۲۷ حزیران ۳۳۹

چوبوچی زاده: محمد صرغی

ادب

«سراب»

حیات بر سر ایدر . سراب ایسه صحرای عمرک نامتاهیلکلر نده قطع مسافه ایدن
وجودی یورغون ، کوکولی باغین ، اضطراب چکن بر یولجینک مشتاق نظر لرینک قارشینده
راحت و سکون کوسترن ، بر یالانچی صفا کاهدر ؛ بر صفا کاه مغفلدر . مغفلدر ، چونکه
بوشلق ایچنده یوقلقدرد .

ظاهراً موجود ، فقط حقیقته مفقود اولان بو کوز قاشدیر ییجی کوکول آچیجی .
حیرتبخش منظره ، ضیادار قوملرک حرارتندن ، افقک مهیمتیه دوغری یوکسلیر .

زمردین واحلر ، براق کوللر ، نارین آطلر ایاه مزین شو منظره یی سیر ایدن

صاف درون و تشنه روح بولجی ، حیرت و هیجان ایچنده قوشاره قوشارو بوتون صحرا بولجینی
مدتنده ، چکدیکی آلمی ، محنتی ، اویشیل باغچلرک سرین کولککلکرلنده اونونمئی ایستر .
آووت صوسز کچریدیکی اوزون و صوگسز کونلرینک عذابنی اوکوزل کولک برجرعسندنه
اونونمئی ایستر . ذوقسز ، لذتسز کچریدیکی یکسئق حیاتی ، اونشئه و نشاط آطه لرلنده تلافی
ایله بیلجه جگنی اومار ، او نقطه سعاده دوعری قوشار .

آتشین قوملرک نهایتسز لکنده یورور ، یورور ، یورورولور . فقط اضطرانی آرتدقجه ، تشنه کیشی
زیاده لثیر ، آرزوسی ، هوسی چوغالیر ، ینه اووعد آلود کولککلکه ، اوبراق صولرک سرینلکنه
لبریز امل شتاب ایدرو کول ، نظر لرینک قارشیسندنه پارلادینی قدر او ، دور مقسزین یورور ،
ونهایت آقسام اولور . اوزمان کونش غروب ایدر ، ضیا و حرارتک انعکاساندن
بر اثر قالماز ، یشیللککلر اطلر وصولر ، کوز اوکندن اقول ایدر .

زواللی بولجی ، یورغون آرغین چولک تنهالغنده اوتورور و دوشونور . اودلنشین
منظره لر نه ایدی ، کونشک ضیا سندن دوغان بر خیالمی ؟ بر غلط رؤیت و بر هذیان حسی
ایدی عجبا ؟ . هانی اوصولر او واحه لر ، او آطه لر زرده ؟ .

یوله حیق دینی وقت هنوز کنجدی بهار شبانی عرض طراوت ایدیوردی . شیمدی
یا سندن زیاده کوگولی اختیار و خزان تقرب ایتمکده .: بوقدر جفا به ، اذیه بو بهوده محنت
و مشقته محل وار میدی ؟ مادام که غروب له برابر ، شوفر حفزا منظره تمامیله نهان اولاجقدی . . .
دیمک یکانه امید ، یکانه هدف امل بر انعکاسدن عبارتدی ۱۱ کیجه سنی ، کوندوزینی
قیمتله وزینتله سوسله یین غایه ، هوس ، اشتیاق هپ بو . . . کوگولنک بی سود آرزوسی ،
حریص نظر لرینک خیال محالندن بشقه برشی دکل ایدی .

بولجی دوشونور و بویله جه نازی عمری کچر . . فلک ده بشقه فردالر ، بشقه کونشله
احضار ایدر . جلوه کار سرابلر ، ساخته نمایشلر ترتیب ایلر . بشریت ذوق و محبت ، لذت
وصفا اوغرینه ، بلا استنا و بلا فاصله عذاب و هجرانه دوچار اولارق صحرای حیاتک نامتنا .
هیله کلرلنده مخیل نشئه و سونج آطه لرینک یشیللککلرینه دوعری ، مؤبدأ اغفال اولمغه
شتاب ایدر .

اسپور

مملکت مزده همان همان فوت بوله انحصار ایدن اسپور حیازی سونوک ترقیسز برشکلده طورییور. برچوق یازیلره و ددهدی قودیلره رغماً حقیقت بومرکزده در. اعلان حریتدن بری بونجه پارلاق استقبال وعدلرینه آره صیره حکومته نده کوردیکی معاونتله رغماً اسپورده بو حال توقف نهدن ایلری کلیور؟

بونک ایکی سببی واردر :

۱ - اسپورک نه اولدیغی آکلاشیلما مشدر .

۲ - مجربه سز الارده قالمشدر .

اولا شونی عرض ایتمک ایسترم که مقاله لر میسه بی تنقید ایتمک ایچون یازمایورم . اسپور دن مقصد صحیحی برا کانجه در . بونده غایه اصلی نه غلبه نده منفرد بر شهرتدر . انسا صحیحی ایچون اسپور یابار . شو ویا بو او بوند شهرت قازانمق ایچون دکل . قارائیلن شهرت صحت ایچون یابدیغکنز اسپورک بر نتیجه سی اولا بیلیر ؛ غایه سی دکل .

بزده مع التأسف کورییورم که بو طرز تاتی برینه صرف بر حرص اشهار قائم اولمقده در . بوایسه اسپورک ترقیسنک اک بو بونک دشمنی بر حالت روحیه در . بوندن قور تولما دجه بو عملکنده نه حقیقی اسپور اولور نده بر اسپور تمن چیقار .

اسپور تجربه سز الارده قالمشدر دیدم . تکرار ایدییورم . وضعیت بویله در . شهر مزک اک ایلو کان قلوبلری کیمک طرفدن اداره اولمقده در ؟

اسم تصریح ایتمک حاجت یوق . فقط اسپور منسوبلرینه صورارم بزده کی اسپور تمنلر اسپورله ندرجه علاقه دار بولنیورلر ؟ اسپور حقنده کی معلومات ، تجربه و کور کومز نهدن عبارتدر ؟ نیجه بو ذوات ایشک شعرنده و کتابتنده درلر . بناء علیه یابدقلمری ایشدن خیر کلز . حسن نیت واسپوره اولان محبتلرینی انکار ایدم چک دکل . فقط ساده حسن نیت ایله ایش یتیمش اولسه بیدی هرشی نه قولای اولوردی .

ایته اسپورک بزده ترقی ایدمه مسی باشده اولانلرک اهل اولما دقلمدن سیستم و اصول بیلمه دکلمدن ایلو کلکده در .

عجبا بو وضعیت قارشوسنده تعقیب ایدلمسی اک فائده لی خط حرکت نه اولابیلیر ؟ شه سز مختلف طرز حرکتلر واردر فقط بونلردن اک عملیسی ، اک قولایی هانکی سیدر ؟ ...

نجه اك دوغروسى بوايشلره عقلمزك ابرمديكنى بوخصوصده هنوز كافي معلوماتدار آدملره مالك بولنمسايدىغمزى اعتراف ايدهرك درحال حر كته كك و آوروپايه ، آمريقايله متخصص جلبى ايچون مراهجت ايتمكدر. بونك مالى جهتنى بوراده نظر دقته آليه جغم چونكه آرزو اولنسه قابل اوله جغنى يقيندن بيليرم .

آمريقا صوك زمانلرده اوله آدملر يتشدرمشدركه دكل اسپور كپي فائدهلى برشيئى بالذات آمريقانك حياتى منفتلرني بيله كوز كوره كوره ينه آمريقاماتنه انكارايتديره جك درجهده پروباغاندا قوتى حائر دلرلر . بونلردن بريسى دعوت اولنسهده صرف اسپورى مملكتتمزده اهالى به نشر و تعميم ايچون قوللاينلسه رى واردر . خلق آراسنه اسپور ايچون بر ميل و محبت اويانديرمق لزومى او درجه بارزدركه بونسز ارباساز . كافي درجه اعلان و پروباغانداسز اسپورك عموميله شه جكنه عقلم ايرمه بور . الويرر كه اسپور حقنده ويريله جك فكر سالم اولسون .

مسئله نك فنى و طبي جهتنى درعهده ايده جك متخصصلرمن يوقدر شيمديلك بونلرى جلبدن باشقه چاره من وارى ؟

شيمدى به قدر اشتراك ايتديكم و سير ايتديكم اسپورلرده نه انتظامدن بر اثر نده مختلف اسپورلرلك مختلف قاعده لر ينك صيره سييله تطبيق اولنديغنى كوردم . اساساً بوقوانينك مضبوط و مطبوع شكلى اولوب اولماديغنهده واقف دكم . اسپورلرلك مکتبلردن باشلامسى مشروطدر . آمريقاده مختلف درجهده مکتبلرده اسپوره و بريلن اهميت پك بويوكدر . بورالردن باشلايان اسپور هوسى دوام ايدهر . حالبوكه بويله مکتبلردن غيرى محللرده كي تمايلات ضعيف اولور و اكثر يا اهمال بوزندن بر مدت صوكر باطار .

مع التأسف مکتبلر مزده تربيه بدنیه نامى آلتنده كوستريلان اصوللر ايله هيچ بر نتيجه آله ايديله مه مكددهر . چونكه بونلر چوققلرى اكلنديرمكدن زياده صيقار و پك طبيعيدر كه انسان صيقليديغى برشيئى سوه من . قنابر باشلانغچك فنا نتيجه ويره جكي تجر به ايله ثابت بر حقيقت ايكن اولاً مکتبلر مزدن باشلا رسق اك دوغرو حر كت ايتمش اولورز .

بورالرى اصلاح و متخصصلره حواله ايله آله ايده جكمز فائده نك خارجهده كي اسپور قبولر ندهده تاثيرى كوروله جكدر . چونكه اجرا ايديله جك مسابقهده سالم اصول و قواعد تابع اولار مکتب دائما حائر رجحان بر موقعده بوله جقدر .

اليوم اسپور بزده همان همان فوت بوله منحصر اولديغنه نظراً بو خصوصه ده براق سوز سويليكي آرزو ايدييورم .

فوت بول اوينايه جق كنجلك و جودلري هر خصوصه قوتلي و تام الصحه اولمايدر . عجا فوت بول اوينايلر و جودلرينك درجه تحمل و قلبلرينك قوتى حقنده بر فكر صاحبي درلر؟ يوقسه كليشى كوزل موده ديه مى بو اسپورى ترجيح ايدييورلر .

بر بچق ساعت . تمادى قوشوشمه و ديديشمه يي استلزام ايدهن فوت بول حد ذاتنده كوچوك جوجقلىر ايچون مضر اولديغى قدر تهلكه ليدر . هنوز تشكلاتى تمام اوليان بر وجوده بو درجه زورلى بر اسپور بك آغير كاير . بعض كنج جوجقلىر كه ايشته بوزورلقدن طولايى اسپوره مراق ايده ميشلرى واقع اولور . بعضلرى ايسه خسته اولورلر .

بوسيلردن طولايى فوت بول اوينايق ايچون هر حالده قوتلى اولق لازمدر كه بو قوت ده ديكر اسپورلر سايه سنده اله ايديله بيلير . كله جك مقاله مده مكتب خارجنده كي اسپور قلوبلرينك هانكي واسطه لره مراجعت ايدهرك ترقى ايده بيله جكلر يي شهر امانتك بو خصوصه معاونت ابرازيله بك بويوك خدمت ايده بيله جكنى ايضاح ايده جكم .

زاهت

شيخ سهروردى وسيميا كركل

[بشنجى صايدن مابعد]

مورخلر بيزك سهروردى يه عطقاً نقل ايتدكلرى سيميا حادثه لرى بو قدرله قاليور . بونلردن دها جاذب و دها معضل و قعله واردر . بالخاصه حلبه ملك ظاهر ايله شيخ آراسنده كچن ايكي وقعه يي ذكر ايده بيليرز . بونلر ، شيخك قتلى حادثه لرينى ايضاح ايچون ايب اوجى عد ايديله بيله جكي كې شيخك اوزمانده و اورالرده نفوذ و موقى حقنده ديدى قوديارك نه صورتله باشلا ديفنى كوستره جك و بر درجه يه قدر شيخك شخصيت علميه يي و طريق اقا و زهادتى حقنده بر فكر ويره بيله جكدر .

بو وقدرلك برنجيسى ابن ابى اصبه نقل ايدييور [۱] سوزى مشارالیه ترك ايدرك [۱] بوراده از باب تدقيق ايچون مهم و مراقلى بر حادثه وار . ابى ابن اصبه دن نقل ايتديكم شواووزونجه سيميا حادثه يي راغب پاشا كتبخانه سنده [۱۰۳۳] نومروده مقيد اولان « عيون الابنا

عیناً ترجمه ایدیورم! بکا شیخ صفی‌الدین خلیل ابن ابی فضل الکاتب آکلاندی .
 ویدی که شیخ سهروردینک طلبه‌سندن اولان شیخ ضیاء‌الدین بن جعفر بالذات
 آکله تیوردی : ۵۷۹ ده شیخ شهاب‌الدین حلبه کلدی ، حلاویه مدرسه‌سنه ایندی .
 اوزمان مدرسه مدرسی خفیه رئیس شریف افتخارالدین ایدی . سهروردی مشارالیهک
 درسده حاضر اولدی . وقفها ایله مباحثه کپریشدی شیخک ماملکی ، کیدیکی برخرقه ،
 بر ابریق برده آغاج عصادن عبارتدی . اونی کیمسه طانییوردی فقط مباحثات جریان
 ایدنجه فقها آراسنده تمیز اتمک باشلادی افتخارالدین سهروردینک فاضل بذات اولدیغی
 آکلادی . عنابی بر توب بر متان ، لباس و کوملک حاضرلادی و چوجقنه کیت بر فقیره
 شونلری و بر دیدی و بسوزلری سوله‌مسنی تنیه ایتدی : سلام ایدن وفقه بر ذاتسک ،
 فقها آراسنده درسه حاضر اولورسک دین بر کیمسه بونلری ، مجلسده حاضر اولدیغک
 وقت تلبس اتمه کن ایچون کوندردی . « چوجق شیخ شهاب‌الدینک یاننه کلدی ، اوکا
 پدربنک تنیه ایتدیکی سوزلری سویلدی . شیخ بر مدت سکوت ایتدی صوراً اوغلم !
 شونی آل دیهرک اوکا تقریباً یورطه حجهنده ، رمانی ، کوزل بر یوزوک طاشی و یردی ،
 بنم حاجتی سن شونکله بیتیر ! چارشویه کیدرسک بونی مزاده و یریرسک قاچه چیقارسه

فی طبقات الاطبا » ددر . بو اثرک فاتح کتبخانه‌سنده و چهارشنبه‌ده مراد ائندی کتبخانه‌سنده پک
 اسکیدن یازلمش بر نسخه‌سی وارد . چوق شایان دقتدرکه راغب پاشادهکی نسخه ایله بریکلر آراسنده
 سهروردینک ترجمه حالی باشقه باشقه یازلشدر و شو نقل ایتدیکم سیمیا حادثه‌سی بوکا مقرر تفصیلات
 بریکلرنده یوقدر . اگر بریکلرک تاریخ استنساخی قدیم اولدیغنه باقیلیرسه بونلرک دوغری اولدیغی
 ظن اولنور . حالبوکه « وفيات الاعیان » صاحبی ابن خلکان سهروردینک ترجمه حالی حقهده
 « عیون الابنا » دن نقل ایتدیکی سطرلر تامیله راغب پاشادهکی نسخه‌یه توافق ایتکدهدر . ابن خلکان
 تاریخاً ابن ابی‌اصیبه‌یه پک یاقین اولدیغی جهته اک دوغری بر نسخه‌یی آله ایتمش اولدیغنه شبهه
 یوقدر . کورلیورکه بو نقطه ازباب تتبع ایچون حقیقه نظر دقتی جالیدر . راغب پاشا کتبخانه‌سندهکی
 نسخه‌ده سهروردی ایچون « هو الامام العالم ابو جعفر عمر بن ... » دینلیور و پدربنک اسمی
 یازلمایور . ابن خلکان ، عیون الابناده شیخک اسمی عمر یازیایدر و پدربنک اسمی ذکر ایدله مشدر
 دیوردی . [محراب ص ۳۱] ایشته بو ، راغب پاشا کتبخانه‌سندهکی نسخه‌نک صحتته دلیدر .
 چونکه دیکر کتبخانه‌لردهکی عیون الابنا ، نسخه‌لرنده شیخک اسمندن و کتبه‌سندن هیچ بحث اولادیغی
 کبی صورت و فائندن باشقه همان هیچ بر ایضاحات یوقدر . بنم قناعتم راغب پاشادهکی نسخه‌نک
 صحتتهدر . چونکه سهروردی حقهدهکی بتون تفصیلات ابن ابی‌اصیبه‌نک اسلوبیله اوانک روحیله
 یازلشدر . و یریلن معلومات طرز افاده و تفکر اویانانک صحتته شبهه بر اقییور .

بکا خبر کتیر رسک ! دیدی ، طاشک رنک وجسامتی اعتباریله مثل کورولمش دکلدی چوجق چارشیه کیتدی دلالت باندیه او طور دی طاش مزایدیه چیقدی ودر حال قیمتی ۲۵ بیک درمه بالغ اولدی . دلالت بونی حاب سلطانی ، صلاح الدینک اوغلی غازی ملک ظاهره کتیردی و یوزوک طاشنک بالغ اولدینی فیثاتی سویلدی ملک ظاهره اونک رنک وجسامتنه وکوزللیکنه حیرت ایتدی و ۳۰ بیک درمه چیقاردی . دلالت ملک ظاهره کیدهیم افتخار الدینک اوغله سویله یهیم دیهرک طاشی آلدی و چارشیه ایندی چوجغه کیت بابا کاطایش شوقیمته چیقدی دیهرک طاشی ویردی . دلالت طاشی افتخار الدینک ظن ایدیوردی .

چوجق وقتا که شهاب الدینک یانه کلدی و اوکا مسئلهنی آکلاندی ، شیخ کوچندی و قیمتدار طاشی آلدی ایکی طاش آراسنده پارچالادی . افتخار الدینک چوجغه دونه رک آل اوغلم دیدی بو روبالری ! و پدیرینه کیت و طرفدن آلتی اوپ اگر بز کیه جک ایستسه ایدک البسه بولمقدن عاجز قالمادق ! دی .

چوجق پدیرینه کیتدی و ماجرای آکلاندی افتخار الدین متحیر قالدی . ملک ظاهره ایسه دلالتی جاغیرتوب یوزوک طاشنی صور دی . دلالت افندیمز اونی صاحبی اولان حلاویه مدرسه سی مدرسی شریف افتخار الدینک اوغانه تسلیم ایتدم جوانی ویردی . بونک اوزرینه سلطان ظاهر آتیه یندی و مدرسه یه کیتدی مدرسه نیک صوفه سنده او طور دی .

مدرس افتخار الدینی جاغیرتدی و یوزوک طاشنی صور دی ، افتخار الدین او ، بورایه اینمش بر فقیر آدم وار اونکدر جوانی ویردی . سلطان بر آرز دوشوندکن صوکر یا افتخار الدین اکر بنم قلبه درغان شینی دوغرو ایسه بوقیر دیدیکک شهاب الدین سهروردی اولمیدر دیدی و قالقدی شهاب الدین ایله بولوشدی و برابرنده قلمه ده کی سراینه آلدی شهاب الدینک شان و شهرتی بیودی . مذاهب مختلفه فقهای ایله مساحله لر دوام ایتدی و هپسی سهروردینک حضورنده عاجز قالیوردی ! حلب اهالیسنه کیفیت داغیلدی ، شیخک سوز سویله سی ده پک بارلاق ایدی علمانک اک مقتدر لرندن داها نطوق ایدی .

بونک اوزرینه علمای تعصب ایتدیلر و قتلنه فتوا ویردیلر ! سیدالدین دیورکه « ملک ظاهر علمانک بو حرکتدن چوق متأثر اولدی و حادثه قتلدن صوکر شیخک دمنه فتوا ویره نلردن انتقام آلدی ، بونلرک بر چوغنی حبس و تصدیق ایتدی و مال لرینی مصادرده ایتدی . »

رومانہ تفرقہ من

حی بن یقظان

۴

اولجہ کندو-سندہ تجربہ ابتدکیچون جیلانی ده حسدن ، حرکتدن منع ایده جک برسبب برمانع موجود اولدیغی آکلادی اومانع ازاله ایلدیکی تقدیرده کسب عاقبت ایتیمی قابل

اولق فیکربنه ذاهب اولدی . لیکن جیلانہ عارض اولان عطالت یالکنز عضوینه ، بر حاسه سنه دکل ، تکمیل حواسنه تکمیل عضولرینه عارض اولمش هپسی بردن عملدن ساقط اولمشدی . بوندن بدنک ایچنده ، اعضادن هیج برینسک کندوسندن مستغنی اولمایان وبوتون اعضایی ایشله تان کوزدن نهان بر عضو موجود اولدیغی و آفتک اوعضوه کلدیکنی و اوعضوک اصلاحیه سائر اعضانک فعالیتی عودت ایده بیلله

سمرقی

آرتیق یتیشیر دردوالم یاشلری دینسین
اک غملی قادینلر کچی خلیالی درینسک .
ماتمله کچن کونلره بیک قهقهه سینسین
اک غملی قادینلر کچی خلیالی درینسک

* *

چهره کده بهارک آجیلان کلری صولمش
عشقک سکا برکیزی کدر ، کیزی غم اولمش
ماتمله یانان قلبکه کوز یاشلری دولمش
اک غملی قادینلر کچی خلیالی درینسک

— ملحه نوری —

جدنی ظن ایلدی و او عضو جسدک زره-سندہ صاقلی اولدیغی تحری به قویولدی اووقته قدر کورمش اولدیغی حیوان لاشه لرینک قفا ، کوکس ، قارنلرندن ماعدا مجوف و ایچی بوش بر عضوه مالک اولدقلرینی مشاهده ایتدیکیچون مرجع کل اولان عضوک انجق بواوچ عضودن بریسی ایچنده بولوندیغنه قناعت حاصل ایتدی و اوبله قیمتدار اولان عضوه مقرومحفظه اولمغه لایق آنجق بواوچ عضوک اورتاسنده اولابیله جکهنه حکم ایتدی و کندینه باقدی کوکسندہ بویله بر عضو بولدیغی حس ایلدی . عین زمانده ائینه ، آیاغنه ، قولاغنه ، بوروننه ، کوزینه دقت ایدرکن اولنردن ایرلمسنی فرض و تقدیر ایلک اولنردن مستغنی اولق امکاتی

حسن ایدردی . اشبو فرضیه بی باشی
 حقدده دخی دوشوندی . باشندن دخی
 مستغنی اولوق امکائی ظن ایلدی
 کوکسنده موجود اولماسنی ادراک
 ایتدیکی شیئه کلنجه اوندن بر دقیقه
 بیله آیرلمسه امکان بولمایوردی ووحشی
 حیوانلرله محاربه ایتمکده اولدیغی
 زمانلرده انلرک سطوتلرندن جمله لرندن
 اگ زیاده محافظه سنه اهتام ایتدیکی شی
 کوکسی ایدی . چونکه ایچنده اولان
 قیمدار شیئه شعوری وار ایدی . بو
 ایضاح اولونان اماره لر دن آفته معروض
 اولان عضوک کوکسی ایچنده بولندیغنه
 قطعی صورتده قناعت ایتدی ، اوعضوه
 ظفر یاب اولوق وخسته لغنی ازاله ایتمک
 املبله کوکسی آچایی عزم و تصمیم
 ایلدی لکن سوکیلی آنه سنک باشنه
 کلن فلاکتدن دها بویوک بر خطایی
 ارتکاب ایتمکدن ؛ بونک لهندن زیاده
 علمیده اوله جفتندن قوقدی و احتیاطلی
 داوارانغی دوشوندی . عجبا دیگر

دیوان ملول

چو یقنی زاده صدقی به

رفاقت

نیاز و ناز ایله دیرلر کل و هزار اوپوشور
 موقت اولسه ده هر فصل نوبهار اوپوشور

نیچون بنله اوپوشمز او ناز پرور عشق
 جهان شویله جه بر باقه آشکار اوپوشور

کورر طرف طرف اولمش مسار و شوق ایله هب
 هر آفریده بی حد و بی شمار اوپوشور

یکنده بر کیجه سر مجلس طریده او شوخ
 کورندی دیدمه رقاص بی قرار اوپوشور

میان سفره عشرتده شویله کوردم که
 لب قدحله لب یار عشوه کار اوپوشور

خار ایله سوز و لوب بعضی قارشیلادجیه
 نگاه مست ایله چشمان هاله دار اوپوشور

« ملول » اوکا فری انسان کورنجه مست اولمش
 کیدر بر اویله که بی صبر و اختیار اوپوشور
 استانبول - ۱۳۴۲

رفقی ملول

حیوانلر ایچنده آنه سنه کلن فلاکتده دوچار اولوب صکره دن اسکی حالتی بولان وار میدره؟ بویله سنه
 هیچ راست گلدیکنی کورنجه ارتق آنه سنک ده اسکی حالتی اکتساب ایتمه سی احتمالندن
 مایوس اولدی . لکن آنه سنک او افتزده عضوی اله کچیردیکی تقدیرده آفتنک ازاله سیله
 اسکی حالی بولمسه ضعیف براملی وار ایدی . انکچون در حال کوکسی یارمنی و ایچنده کفی
 تفتیش ایله مکی عزم ایلدی . سرت و کسکین طاش ، قورومش قامیش بارجه لرندن بیجاغه
 یکزر شیر یاپدی اونکله قابورغه کیمکربی ایچنه آلان پرده یه قدر کیمکارک اراسنده کی

آنی یاردی . او پرده بی غایت متین و دایا نقلی کورنجه بویله محکم قلیفک آنجق آرامقده اولدیغی عضو شریفه محفظه اوله جفته ظن قوی حاصل ایلدی . او قلیفی آجدیغی تقدیرده مطلوبه نائل اوله جفتی امید ایلدی او وقت قلیفی یارمق ایله اوغراشدی . آلات وادواتسز اولدیغی والنده کی الانک طاشدن قامیشدن عبارت بولدیغیچون آچاسنده کوچلک چکدی . آلتی دیکشدریمکه وکسکیتمکه مجبور اولدی قلیفی یارمق ایچون درلو درلو حیلهلر تدبیرلر قوللاندی اک نهابه آچه بیلدی و آق جگرینه تصادف ایلدی ، اوکجه ، ارادینی عضوی بولدیغی ظن ایتدی ایسه ده آق جگرینک هر طرفنی نهوردی چویردی آفزده اولان محلی اوندی ارادی لکن ایلمک اول راست کلمش اولدیغنه عضو انجق آق جگرک یاردیغی طرفده اولان نصفی ابدی او نصفک بر طرفه میلی اولدیغی کوردی . حالبوکه آرامقده اولدیغی عضوک طولاً جسدک اورته سنده اولسنی معتقد اولدیغی عرضاًده اورته ده اولسنی لازمکلدیکنه دخی اعتقادی وار ایدی . اونک ایون تجریسنه دوام ایلدی اک نهاسیه کوکسنک اورته سنده ، صوک درجه قوی بر قلیقه اورتولی ، صوک درجه متانتده بولنان آصلیلرله باغلی و یاردیغی طرفدن آق جگرله چورلمش اولدیغی حالده یورمکنی بولدی وکندی کندینه بوسفر بوله بیلدیکم شو عضو ، او بر طرفدن دخی یازدیغ طرفدن اولدیغی کبی محفظه لی ایسه تام وسطده واقع اولور و ارادیغ شی انجق بو اولدیغی تحقق ایدر دیدی . باخصوص بونده مشاهده ایلدیکم وضعیتک شکلک کوزلاکچی ، طویل واتنک قوی اولسنی ، دیگر عضولرده مثلی کورمدیکم محفظه لرله اورتولی بولمنی کبی خاصلرده وار !

در عقب کوکسنک یارمش اولدیغی جهته مقابل اولان او بر طرفده تجریاته باسلادی . اوجهنده دخی قلی ، قلیقلرله ، آق جگرله ، آتقیقلرله محافظه لی اولدیغی کوردی . اونک ایچون قلبک عضو مطلوب اولدیغنه حکم ایلدی قلیغنی آچغه قوی بولدی برچسوق زحمت و مشقت چکدکن ، بوتون اقتدارینی صرف ایتدکن نصکره آچاییلدی . اونی قلیقندن جیق اوردی تجویفسز اولدیغی کوردی . اوندی بللی برخسته لق اولوب اولدیغی تجری ایلدی هیچ برشی کورمدی والیه اونی قوتلیجه صیقدی و بوندن تجویفلی اولدیغنی حسن ایتدی و ایشته ارادیغ و بو آنه قدر الله ابدمدیکم مطلوب بو عضوک ایچنده اولمی دیدی او وقت قلیفی آجدی بریسی ، صاغ طرفده اولمق اوزرد ایکی کوز کوردی . صاغ طرفده اولان کوز طوکمش قانله درلو ایدی . صول طرفده کی ایسه ایچی بوم بوش ایدی وکندی کندینه دوشوندی . بتم ارادیغ شینک مسکنی انجق بو ایکی حجر دن بریسی اولمی . لکن صاغ

طرفه کی حجره ده طوکش قانندن بشقه برشی کورمیورم . حالبوکه بو قان بوتون جسد حال عطالته اوغرامدغه طوکامشدر . چونکه بو قان دیکر قانلرکی قان اولمقدن باشقه برشی دکلدر . دیکر قانلر ایسه جسندن آقدقدنصکره طوکار صکره قورور . برده کورمیورم که قان یالکز بر عضوه مخصوص دکلدر . سائر عضولرده دخی موجوددر . حالبوکه نم آرادینم شیئک ولو برآن اولسون کندوسندن استغنا اولمه جق اشبوعضوه مخصوص اولسی اقتضا ایدر و تحریاتم آنجق اونی الیه ایتمک ایچوندر . چوق دفعه وحشی حیوانلر طرفندن یاره لاندینم زمان بدنن چوق قان آقدینی حالده بکا هیچ زبانی اولمیورم ، هیچ برعضومی حال فعالیتدن تعطیله اوغرا تمایوردی . شو حالده آرامده اولدینم شی بو حجره ده دکلدر . صول طرفه کی حجره یی ایسه بوم بوش کورمیورم و بوتون بوتون فائده سز اولدینغه ده قناعت کتیره میورم .

چونکه هر هانکی برعضو اولورسه اولسون مطلقا کندوسنه مخصوص برایش ایچین اولدینغی کورمیورم . شمعی نصل اولورده بو بوش حجره مشاهده ایتدیکم بونجه شریفله برابر باطل و فائده سز اولور . هیچ شبهه ایتمه یورم که آرامده اولدینم شی بو حجره ایچنده ایتمش اورادن چیقمش اونی تخلیه ایتمش اوندنصکره اشبو جسده عطالت کلش ادرا کدن حرکتدن دوشمشدر . آرتق او ، جیلانک جسدی صاعلام ، پارچه له نه مش ایکن قلبک صول طرفه کی کوزده ساکن اولان شیئک اورادن چیقدیغی کورونجه بدنک بویله خرابیته دوچار اولمقدن و پارچه لندقدنصکره بردها اورایه عودت ایتمه بچکنه قناعت حاصل ایلدی . نزدنده بدنک قیمتی قالمادی . قیمت آنجق برمدت بدنده اختیار اقامت ایتدکدنصکره اورانی ترک ایدن شیده اولدینغی ادراک ایتدی و بوتون فکریخی او شیده حصر ایلدی . شیمدی عجبیا او ندر ؟ نصل برشیدر ؟ اونی جسده ربط ایدن ندر ؟ و عجبیا نرینه کیتدی ؟ چیقارکن هانکی قابودن چیقدی ؟ ایسته مه بهرک چیقدیسه اونی یرندن اویسنانان و چیقماسنه اجبار ایدن اسباب ندر ؟ کندی خواهشی کندی اختیارله چیقدیسه اونی بدنن استکراه ایتدیرن ، بدنن صفوتان ندر ؟! دیه کندی کندینه درلو درلو سؤللر ایراد ایتمکه باشلادی ، فکری داغیلدی ، شاشاقالادی و جسندن بوتون بوتون نفرت ایتدی و اونی آتدی . کندوسنه آجیان ، اونی امزیردن ، شفقت قوجاغنه آلان ؛ جسد اولدینغه ، آنجق جسدی ماوی ، مسکن اتخاذا ایدوب صکره دن ترک ایدن شی اولدینغه و جسندن صدوری ظن اولنان ایشلرک کافه می اوشیدن صادر اولدینغه و جسدک آنجق

وحشی حیوانلرله مقاله ایچون تدارک ایتدیکی عصاکی او شی ایچون بر آلت حکمنده اولدیغنه ، خلاصه بر آلتدن باشقه برشی* اولدیغنه حکم ایلدی اوندن صکره بدنن علاقه سنی کسیدی بوتون همتی ، غیرتی بدنی ایشله ن اوشینه صرف ایتدی واونی اکلامقدن بشقه برشیده شوقی قالمادی . آرتق بدن ده تمغن ایتمکه باشلامشدی . اطرافه قنقن قوقولر داغیلوردی . بوسبیله بدنه نفرتی زیاده لشدی . حتی کورمه مسنی بیله آرزو ایتمکه باشلادی . بوصیرالده ایکی قارغانک دوکشمکده اولدقلری کوزینه ایلمشیدی بونلرک بری دیگرینی اولدوردی . دیری قالان ، آشنه آشنه یرده بر چوقور قازدی اولدوردیکی آرقداشنی ایچنه آتدی اوستنی طوپراقه اورتدی . بونی کورونجه کندی کندینه اوقارغه اولدوردیکی آرقداشنی آومک خصوصنده نه کوزل بر تدبیر قوللاندی . حالبوکه آنه می کومک ایچون بویله بر تدبیر بکا ده ایاقیشیقی ایدی دیدی . وهان بر چوقور قازدی ایچنه جیلانک لاشه سنی آتدی واوستنی طوپراقه اورندی .

اوندن صکره جیلانک جسمینی حرکته کتیرن شینی دوشونمکه دالدی نه اولدیغنی بردرلو آکلا بیه مدی شوقدرکه جیلانلری تکر تکر نظر تدقیقدن کچیر یوردی وهپسی آنه سنک شکلنده ، صورتنده کوردی اونلری حرکته کتیرن شینک دخی آنه سنی تدبیر و تحریک ایله ن شی کی برشی اولماسی ظنی حاصل اولدی و آنه سنه بکیز دکار ایچون اونلری سومکه باشلادی اونلرله آفت پیدا ایتدی . بر زمان بویله قالدی حیوانلرک ، اوتلرک انواعی تدقیق ایدردی هر برنوع حیوانک هر برنوع نباتک بر چوق افرادی اولدیغی کی کندوسنک ده البته بر چوق افرادی مشتمل بر نوعدن برفرد اولق احتمالنه ذاهب اوله رق کندی نوعدن کندیسنه بکیزر بریسنه تصادف ایتک املیله جزیره نک تکمیل ساحلرینی دولاشدی بوتون املی بوشه چیقدی کندیسنه بکیزر هیچ برشی بولامادی .

دکز ، هر طرفدن جزیره یی احاطه ایتدیکی چون دنیاده او جزیره دن بشقه بر یر موجود اولدیغی اعتقادنده ایدی کونک برنده فصله جزیره ده بولان اورمانلرک بر گوشه سنه آتش دوشدی علونیک عکس ضیائی کوزینه ایلمشیدی آتشک بولوندیغی یره قدر کتیدی یاقیندن آتشی کوردی مدهش بر منظره . . . او وقته قدر کورمسنی اعتیاد ایتدیکی بر مخلوق کوردی اوزون بر مدت آتشدن حیرت ایچنده قاله رق بولوندیغی یره توقف ایلدی صکره یواش یواش آتسه یاقینلاشدی آتشک پارلاق ضیائی ، هر راست کلدیکی چوبلری اوتلری همان یاقوب آتسه قلب ایتدیکی کوردی بو خصوصده کی حیرت وفرط

تعجیدن و جناب حَقِّ کندی خلقت و طبیعتند. یار آدینی قوتدن ، جسارت آلاق آتسه الی اوز آتمق و اوندن بر مقدار آلمق ایسته دی اَلنی آتسه طوقوندر نیجه الی یاندی آتشی آووجنه آلمغه مقتدر اولامادی . هنوز طوتوشمش لیکن دها بر طرفی یانماش اودون پارچالردنن بریسی آلمسی عقل ایتمدی . تجربه سنی یابدی ، اویله بر پارچه اودون آلدی مسکن انخا ذابلدیکی یره قدر کوتوردی ، اوندن اول سکنی ایچون بر مغاره انتخاب ایتمشدی اوراده بارینیردی آتشی کوزل برشی بیلدیکندن و اندن متمجب اولمسندن طولای کیجه کوندوز اودون ، یونغه یاقغه دوام ایدردی و کیجه لری اوکا دهها زیاده اهتام ایدردی چونکه آتش ؛ ضیا و یرمک ، ایصتمق خصوصلرند کونش یرینه قائم اولوردی اوکا صوک درجه مبتلا اولدی و اووقته قدر کورمش اولدینی شیلرک اک شرفلیسی اولدیغنه معتقد اولدی اونک دائمجا جهت علوه حرکت ایتمکده اولدیغنی کوردیکندن مشاهده ایلدیکی اجرام سماویهدن اولسی ظنی حاصل اولدی و هرشی حقدنه قوتنک درجه تأثیرینی تجربه ایدردی . راست کلدیکی هرشیدن ایچنه آتاردی . ایچنه آدینی شیدک یانمغه قابلیت و استعدادینه کوره کیمیمی ، همان ، کیمیمی ، تدریجاً یاناردی . آتسه آدینی اشیا آراسنده دکزک ، ساحله آتمش اولدینی حیوانات بحریهدن بریسی تصادف ایلدی قیزاروب یاغی آقابه باشلانجه یمکه اشتهاسی کلدی بر آزینی یدی و خوشنه کیتدی اوندن اتمه سنی عادت ایدندی ، صوکر قره و دکز حیوانلرینی اولامق ایچون حیللر تدبیرلر ، دوشوندی اولامقده کسب مهارت ایلدی یاننده آتسک شرفی آرتدی ، زیرا اووقته قدر اینه کچمین نفیس یمکلری آتش واسطه سیله الده ایده بیلدی . آتسک بو صورته اُنی و مفید تأثیراتی و هرشیته تحلیل ایچون قوت و اقتدارینی کوردیکندن افراط دینیله جک درجه ده آتسه اولان میل و محبتی کولکشنجه کندیسینی بویودوب و اوکا آننلک یاپان جیلانک قلبندن هجرت ایدن شیدک اشبو موجودک نوعندن ویا جنسندن بر فرد اولدیغنی عقلنده یرلشدی . حیوانلرک بدنلری یشادقلری مدتیجه صیجاق ، اولد کدنصکره صوغوق اولمسيله نظرند بوزهنیتی قوت بولدی و کوربیوردی که بتون بو حاللر ثابت و دائمی ایدی انتظامنه هیچ خلل کلزدی . جیلاندن یاردیغنی موضع حداسنده کندوسنده ده کوکسی آلتنده شدت حرارتی حس ایدردی . کرک اولمش و دیری حیوانلرده و کرک کندوسنده اطرادینه خلل عارض اولمایان شو حاللر نفسنده یرلشد کدنصکره عقلنه شو ملاحظه کلدی : اگر دیری

بر حیوان طوتارسه هم و دیری اوله رق قلبی آجارسه هم آنه مک قلبی آچارکن کوردیکم
 هجره بی او حیوانده ؛ هجرده ساکن اولان شیدن دولی کورر و آتش جوهرندن اولوب
 اولمادیغنی وارنده ضیا و حرارتدن اثر اولوب اولمادیغنی تحقیق ایتمش اولورم دیدی .

هان بر حیوان اولامغه چیقدی و موفق اولدی . آله ایستدیکی حیوانک الی ، ایاغنی محکمه
 باغلا دی آنه سندن یاردیغنی برینی یاردی قلبی بولدی صول جهتی آجادی آنه سنک کیندن بوش
 بولدیغنی هجره بی بیاض سیسه بکزر بخارلی هوا ایله دولو کوردی ایچنه پارماغنی صوقدی ، باقاجق
 قدر صیجاق بولدی و حیوان در حال اولدی . او وقت او صیجاق بخارک شو حیوانی یا شاندیغنی
 و اشخاص حیوانک هر برینک قلبنده بویه بر بخار موجود اولدیغنی و حیواندن او بخار
 آیرلدیغنی زمان اوله جکنی اکلادی . صوکر اکندیسنده حیوانک سائر اعضا لرینی ، ترتیبی ،
 وضعیت لرینی ، کیفیت و کمیت لرینی ، بعضی لرینک بعضی لرینه کیفیت ارتباطی ، حیات لرینی ادامه
 ایچون او صیجاق بخاردن نصل استفاده ایلمکده اولدقلرینی و بخارک دوام ایستدیکی مدتیجه
 نصل بقا بولدیغنی و نیچون نوکنم دیکنی ندقیق و تحقیق ایتمک آرزوسی او یانندی . صایدیغمز
 شوشیلری استقراء و تبعه باشلادی . دیری ، اولو الینه کچن حیوانلری تشریح ایلدی و هسپی
 نظر تدقیق و امعانندن کچریدی علم تشریح حیوانانده اوله بر درجه به قدر یوکسلدی که کبار
 طبعیون مرتبه سنی بولدی .

حیوانلرک هر بری بر چوق اعضا یه ، درلو درلو حس و حرکته مالک ایسه ده بونلر ،
 بر منبع واحده نبعث اولوب اورادن سائر اعضا یه سرایت ایچون اقسامه اوغرایان روح
 واسطه سیله واحد عد اولتور . بوتون اعضا روحک یا خاد میدر یا واسطه تبلیغدر . بدنی
 تدبیر و تصرف ایتمک خصه و صنده روحک وضعیتی درلو درلو أسلحه واسطه سیله دشمنله
 محاربه ایدن و یا بالمله قره و دکز حیوانلری اولامق اعتیاد ایدن کیمسه وضعیتنده در .
 محاربه ده استعمال ایستدیکی سلاح یا مدافعه ایچون و یا تجاوزه کچمک ایچون اولور . صید
 آلت لرینک دخی بر قسمی دکز حیوانلرینی اولامغه ، بر قسمی قاره حیوانلرینی اولامغه
 اولور . تشریح حیواناته مخصوص آلتلر دخی بر قسمی یارمق دلمک ایچون در . بدن ایسه
 واحددر اشبو آلتلری هر بری صالح اولدقلری شینه اوندن ایستلدیکی غایه و مقصده کوره
 مختلف صورته قوللانیر و ایستدیکی کی تحریک ایدر . - یتمه دی - بلان زاده

کتابیات

صوک کونلرده تألیف و ترجمه نشریاتی ، شیمدی به قدر ناریخمزده مثلی کورونمه بن بر سرعت و وسعتله ، تراید ایتمکده در . بر طرفدن معارف و کالتی دیگر طرفدن شرعیه و کالتی یکدیگریله مسابقه ایدرجه سنه آثار علمیه و فلسفیه نشر و ترقیات علمی من ایچون شایان شکران فدا کارلقلر اختیار ایدیورلر .

حقیقی تکامل من ایچون کنجلیکک کذرکاهنده در بن بوشلقلری دولدورمه معطوف اولان بوقیمتدار امکلره - کمال شکران ایله کوربیورز - سیل الرشاد ، یکی کتبخانه ، اولعلمک کتبخانه سی کی خصوصی مؤسسسه لرده اعظمی یاردم ایتمکده ، تاریخی ، فلسفی فی ، دینی مختلف اثرلر وجوده کتیرمکده درلر .

بونلردن ماعدا برده بالذات مؤلفلر طرفدن نشر ایدلمن بعض اثرلر کورولمکده در . یونشریات هیئت مجموعه سی ایله بزه استقبال علمیمز ایچون امنیتبخش امیدلر ویریور . آثار علمیه نشریاتنک کیت اعتباریله کوستردیکی بوترقینک یانی باشنده بالخاصه بو آثارک برده کیفیت و قیمت اعتباریله عرض ایتدیکی تجدد و ترقی کورونمکده در که بزی بوقیمتلی آتاری بر قاجی اوزرنده توقفه مجبور ایتدی :

مطالب و مذاهب برغسونه و قونفرانسری ملیت نظریه لری

کچنلرده محمد امین بکک « فلسفه نشریاتنده بر ترقی خطوه سی » نامی آلتنده نشر ایتدیکی مقاله ده مدرسه سلیمانیه منطق مدرس سابقی حمدی افندینک « مطالب و مذاهب » نامنده کی تاریخ فلسفه ترجمه سی ایله دارالفنون رو حیات معلمی شکیب بکک برغسون و قدرت روحیه یه دائر بر قاج قونفرانسنک ترجمه سی و بالخاصه بونلرک مقدمه لرنده کی قدرت و نفوذ فلسفی حقنده چوق حقلی اولارق فلسان ستایشله بحث ایتشدی بو باده دارالفنون ادبیات مدرس سی مجموعه سی صوک نسخه سنده حمدی افندینک مذکور اثرینه بر مقاله تخصیص ایتدیکی کچی مجموعه مزک ۳ نومرولی نسخه سنده شکیب بکک اثرینه ده بر مقاله تخصیص ایتشدر . عین صورته اک قیمتدار آثار فلسفیه دن بری اولان دارالفنون اخلاق معلمی عزت بکک ملیت نظریه لری نامنده کی اثرینه شکیب بکک ملی مجموعه ده بر مقاله تخصیص ایتشدر . بو مقاله لر مذکور اثرلر حقنده بر فکر و پرمکه کافیدر شوقدر سوبیله لم که حمدی افندی مطالب و مذاهب نامنده کی اثری یالکن ترجمه ایله قالماش مسائل فلسفیه یی صادقانه ترجمه ایتمکه برابر اولنری اسلام فیلسوفلرنک تلقیاتیه قارشیلشدر اراق مقایسه ایتش ، معلومات فتهیه سندن اعظمی استفاده ایدره ک بر چوق تنقیدات بر دایتش و بالخاصه کندینه خاص افکارینی افاده ایتک اوزره حقیقه بداعی بر مقدمه یازمشدر . شکیت بک ایسه کرک قونفرانسلرک ترجمه سنده و کرک برغسونک فلسفه سی حقنده کی

مطالعاته تخصیص ابتدیی مقدمه کنه مخصوص سلاست و مهارت، وقار لرنی ممنون ایده جک بر سهولته اسلوبی اداره ایتشدر . اک مغلق و درین بحثلری واضحا افاده ایتکده کوستردیی بومهارت بوکونه قدر فلسفه نشر یاننده کورولمش موفقیتلردن دکلدر .

عزت بک اثرینه کلنجه بو، بوستون باشقه برشی درآری تمامیه آکلامی فلسفه واجتماعیات ایله اوزون مدت اشتغاله متوقف . تمیزات واصطلاحاتی برلی یزنده قوللائق ایچون اصلا مساعه کوسترله مش غرب فلسفه واجتماعیات سیستم لرنی اساسندن قاوورایارق ینه او سیستملر دائره سنده غرب فیلسوف لرنی تنقید وفکر لرنی مقایسه ایتک قدرتی اژده وصف میزی تشکیل ایدر . بزده غرب فیلسوف لرنی تقلید ایله مستقل دوشونمه به بیکانه قالان، مسائل اجتماعیه وفلسفه بی خصوصی فکر لره کوره سوق وایضاح ایدن قلملره بو اژده اصول دائره سنده تعریضلر ایدلش و بزده ایلك دفعه اولارق شخصی دوشونجه ومحا کمرله یکی فکر لری ایلری سورولشدر .

بو اژلردن ما عدا دینی تدریس اتده اساسلی بر انقلابک مبشری اولان ایکی اثر مهم نظر دقتی جالیدر :

دینی درسلر اوجهمی کتاب ، موضع علم کلام درسلری

بو ایکی کتاب شیمدی به قدر یازیلان مغلق ومشکل کتابلرک تمامیه ضدینه اولان آچیق وسلیس برسانله یازلش وهر کسک استفاده سنی تأمین ایتشدر . بونلرده اسلامیتک عصری فکر لره مقارنتی کوسترلش دین اسلامک احکامیه ادیان ساژنه ک احکامی آره سنده مقایسه لر پایلامشدر . برنجی کتابک مؤانی آقسکیلی احمد حمدی افندی حس دینی بی فردی روحیات نقطه نظر نیدن تدقیقه عینی مؤسسسه نک اجتماعی روحیات نقطه نظر نیدن تدقیقه قارشیلانلر اراق اسلامیتک اک یوکسک واحتیاجات مدنیه وعصریه بی تأمین ایدن یکانه دین اولدینی کوسترلش واسلامیت ایله مدنیت آراسنده کی مناسبتی اساسلی صورته اراشه ایتشدر . ایکنجی کتابک مؤانی عمر نصوحی افندی زمانزده موضوع مناقشه اولان اجتماعی، تاریخی برطاقم مسائل مهمه حقنده سرد مطالعات ایتش تحری حقیقتنده بولنان کنج فکر لری تنویره، جمعیت بشریه نک احتیاجات روحیه سنی تطمینه خدمت ایده جک بر طرزده واضح معلومات ویرمشدر . اثر لرک هر ایکنسک ده مسائل فکریه بی آوروپا فلسفه لرنی مناقشه ایده رک یازلش اولدینی کوریلدور . قولایجه آکلاشیه بیه جک وقولایقله بلله نه بیه جک غایت عملی راصول دائره سنده یازیلان بو اثر لری بوموضوع اطرافنده بو صورتله ایلك اولارق یازیلان اثر لری اولدینی تقدیر وشکران قید ایدرز .